

Čtyřletý plán pro pozemkové úřady

Vedení ministerstva zemědělství schválilo počátkem letošního února plán činnosti pozemkových úřadů, včetně potřeb finančního zabezpečení v letech 2010 až 2013, který vypracoval Ústřední pozemkový úřad. Tento čtyřletý plán je konkrétním rozpracováním podstatných bodů loni ministerstvem projednané koncepce pozemkových úprav na období 2008–2020.

Finanční zajištění

Plán se zabývá finančním zajištěním pozemkových úřadů s ohledem na možnosti jednotlivých zdrojů, které se podílejí na financování pozemkových úprav. Jde o prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtu Pozemkového fondu ČR, z Programu rozvoje venkova, peníze soustředěné na tzv. protipovodňovém kontu a také od investorů. Ti jsou ze zákona povinni pozemkové úpravy částečně, popřípadě zcela financovat, a to pokud jejich činnosti jsou tyto úpravy vyvolány. Výrazněji se zde uplatňují zejména prostředky Ředitelství silnic a dálnic. Finanční zabezpečení procesu pozemkových úprav se v posledních letech konečně citelněji zlepšuje. Např. na letošní rok je připraveno celkem 2,33 mld. Kč, což je zatím rekordní objem. Podle stávajících předpokladů se ve zmíněném plánu uvažuje, že zhruba tento objem by měl být do roku 2013 každoročně k dispozici. Přesto ani tyto prostředky nestačí potřebám a zvyšujícím se zájmu společnosti.

Státní rozpočet

Základním zdrojem financování procesu pozemkových úprav zůstává státní rozpočet, konkrétně jeho kapitola všeobecná pokladni správa (VPS). V rozpočtu na rok 2010 je 700 mil. Kč, přičemž požadavky představují 928 mil. Kč. Z tohoto zdroje se ve smyslu zákona č. 139/2002 Sb. financuje kromě pozemkových úprav a geometrických plánů souvisejících především s restitučními případy rovněž aktualizace bonitovaných půdně-ekologických jednotek (BPEJ). Na aktualizaci BPEJ je ročně třeba asi 25 mil. Kč, přičemž tuto činnost zabezpečuje ve smyslu příslušné prováděcí vyhlášky od-

borná organizace, kterou je Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i. Podle zkušeností z minulých let je nutné počítat s vytvořením rezervy pro nepředvídatelné události ve výši zhruba deseti milionů korun. Reálně mohou tedy pozemkové úřady čerpat v roce 2010 z VPS pro limity v celkové výši 665 mil. Kč. Z požadavků pozemkových úřadů je zřejmé, že tento objem představuje pouze mandatorní výdaje, tzn. výdaje, které přecházejí již z minulého období podle příslušných smluv se zpracovateli návrhů pozemkových úprav, v malém rozsahu i z investičních akcí. I z tohoto porovnání vyplývá, že lze letos zahájit jen omezený počet nových pozemkových úprav, a to ještě jen těch, které nebude nutné letos financovat.

Protipovodňové konto

V roce 2010 bude snahou Ústředního pozemkového úřadu (ÚPÚ) využít v podstatně větší míře, než tomu bylo dosud, prostředky z tzv. protipovodňového konta. Důvodem pomalejšího čerpání v letech 2008 a 2009 bylo zejména to, že nebylo zcela jasné, na základě jakých kritérií a jakým procesem schvalování se mohou uvolňovat. Dnes je již tato otázka vyjasněna. Celková kapacita tohoto zdroje do roku 2013 je jedna miliarda korun. Z těchto peněz je možné pláť jak zpracování návrhů pozemkových úprav, tak i protipovodňové investice, včetně zpracování projektové dokumentace pro konkrétní protipovodňové opatření na základě schváleného plánu společných zařízení.

Program rozvoje venkova

Podstatným finančním zdrojem, zejména pro realizaci společných zařízení, je Program rozvoje venkova, konkrétně opatře-

Přehled ukončených, rozpracovaných a nově zahajovaných pozemkových úprav

Kraj	K 1. 1. 2010								Počet plánovaných KPÚ		Počet plánovaných JPÚ	
	ukončené KPÚ		ukončené JPÚ		rozpracované KPÚ		rozpracované JPÚ		2010	2011–2013	2010	2011–2013
	počet	výměra (ha)	počet	výměra (ha)	počet	výměra (ha)	počet	výměra (ha)				
Středočeský a Praha	162	65 314	83	9 221	108	50 082	17	5 812	54	106	2	0
Jihočeský	155	59 083	104	27 050	109	45 793	36	11 819	32	62	10	10
Karlovarský	43	13 138	461	43 663	26	8 202	3	32	7	23	1	0
Píseňský	98	34 303	138	21 337	101	41 019	11	192	17	42	2	0
Liberecký	17	5 455	97	2 631	26	11 255	4	427	12	33	5	6
Ústecký	44	17 500	139	23 602	45	25 857	16	3 709	22	27	0	0
Královéhradecký	80	30 781	125	9 391	46	25 133	12	3 690	23	62	3	1
Pardubický	65	29 460	23	10 362	50	34 707	12	10 836	30	51	1	0
Jihomoravský	146	91 485	445	37 938	65	48 212	39	25 144	10	41	10	8
Žilinský	27	11 617	90	2 995	36	20 173	15	1 023	7	40	1	1
Vysočina	90	41 199	70	4 349	40	21 555	5	160	7	24	2	0
Olomoucký	69	33 970	46	4 251	53	26 494	8	587	18	44	0	0
Moravskoslezský	14	8 393	158	7 505	42	36 966	18	3 231	13	47	4	6
ČR celkem	1 010	441 699	1 979	204 294	747	395 446	196	66 662	252	602	41	32

ni I.1.4. Pozemkové úpravy. Z těchto prostředků se zpřístupňují pozemky novými polními cestami, realizují se vodoohospodářská, protipovodňová a protierozní opatření, provádí se výsadba zeleně, a to na základě schválených návrhů pozemkových úprav. V roce 2010 jde o dokončení projektů z druhého a pátého kola podávání žádostí ve výši asi 700 mil. Kč. Ve třetím čtvrtletí tohoto roku by se měly vybírat projekty podané v sedmém kole (z července 2009); jejich realizace se předpokládá od roku 2011.

Pozemkový fond

Pozemkový fond ČR se podílí na financování pozemkových úprav již dlouhodobě, dosud však (až na výjimečné případy zejména v roce 2006) se jednalo ve smyslu zákona č. 569/1991 Sb. pouze o pozemkové úpravy, jejichž výsledkem je upřesnění přídelového nebo scelovacího řízení z minulého období. V parlamentu se již projednává novela tohoto zákona, která umožní

financování pozemkových úprav z tohoto zdroje obecně, a to do výše 400 mil. Kč ročně. Použití finančních prostředků PF ČR by nadále nebylo vázáno – tak jako dosud – pouze na řešení katastrálních území s nedokončenými přídelovými nebo scelovacími řízeními. Zde tedy je určitá rezerva, jejíž využití se bude řešit ještě v průběhu roku 2010. Navrhuje se, aby využití tohoto zdroje bylo především směřováno tam, kde se upřesňují přídelové řízení, ale podle potřeby bude plynule pokračovat jako komplexní pozemková úprava a financovat ji bude nadále PF ČR.

Plán určuje priority

Velmi narůstá zejména zájem obcí o pozemkové úpravy. Je zřejmé, že bez jasných vlastnických vztahů je další možnost obecních investic, respektive rozvoje obce mnohdy nemožná. Protože veškeré potřeby pozemkových úprav nemohou

být uspokojeny, je nutno stanovit priority v zabezpečení finančními prostředky. Ty právě určuje zmíněný plán, a to v pořadí: a) restituce a vytyčování pozemků, b) činnosti související s realizací akcí ze zdrojů EU, c) pozemkové úpravy s vazbou na dohody se stavebníky liniových, popřípadě ostatních staveb, d) ostatní rozpracované pozemkové úpravy, popřípadě další (nové) pozemkové úpravy. Je totiž zřejmé, že nové pozemkové úpravy lze zahajovat v omezeném množství. Na více nejsou finanční prostředky a nestačí ani kapacity pozemkových úřadů a zpracovatelů. Současně je nutné sledovat stávající poměrně velkou rozpracovanost. Měla by být zachována určitá vyváženost mezi dokončováním a zahajováním pozemkových úprav.

Plán kromě otázek finančního zabezpečení také rozpracovává některé další aktivity, kterým se v daném období hodlá ÚPÚ přednostně věnovat. Jde o přípravu novelizace zákona č. 139/2002 Sb.,

při níž se úřad zaměří zejména na technické záležitosti, které vyplývají z aplikace zákona v praxi. Dalším úkolem bude revize restitučních spisů. Jednotně organizovaná kontrola této již historické činnosti pozemkových úřadů se jeví jako nutná, neboť dosud není jistota, že skutečně bylo rozhodnuto o všech žádostech oprávněných osob, tedy zda lze příslušné restituční případy s jistotou uzavřít. Z revize též vyplynou upřesněné evidenční údaje o restitucích, které mohou mít do budoucna i značnou historickou hodnotu. ÚPÚ připravil metodický pokyn, na jehož základě provede pozemkové úřady příslušné dokumentace restitučních případů. V neposlední řadě půjde také o osvětovou činnost, například vyhlášení dalšího ročníku soutěže o nejlepší společné zařízení v pozemkových úpravách, tentokrát však s podstatně větším zájmem.

Ing. Kamil Kaulich
Ústřední pozemkový úřad MZe